नाजनी पठाननो किस्सो.

જુના ગ્રંથ ઉપરથી

સરવે શોખીલા સજ્જનોને વાસ્તે

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

શા૦ હીરાભાઈ દલપતરામ.

—

अमदावाद मध्ये.

“અમદાવાદ સમાચાર” પ્રેસમાં શા. હીરા

ભાઈ દલપતરામે છાપ્યું.

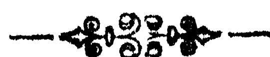
આવૃત્તિ ૧ લી પ્રત. ૨૦૦૦

પ્રથમ ૧ લો સને ૧૮૯૦.

કિંમત ૦—૨—૦

જ૪૧૮

નાજની પઠાનનો કિસ્સો

સેના હુમ રખકુ હે દાઇમ મુકામ;
(કુયા જીસ્ને પેદા સખી ખાસો આમ. ૧
વો સફારો ધફારો એજત તઆલ;
વો રજાકો ખાલીક વો જુલ જલાલ, ૨
ખલકમે ઉજાલા મોહોમદ રસુલ;
હુવા દિન જીસ્કા બકાપર કબુલ. ૩
ખલીફે મોહોમદકે હે ચાર ચાર;
અબુયકર સીદ્દીક હે ચાર ચાર. ૪
દુયમ ચાર ઉનકે હે આદલ ઊમર;
અદલકે ઉપર જીસ્ને બાંધી કમર. ૫
સુયમ ચાર ઉસમાન હેગે વલી;
શુજાયતે સાહેબ હે ચારૂમ અલી. ૬
હસન ઓર હુશન હે નબીકે રતન;
બીબી ફાતીમાકે વો હે જાનોતન. ૭
જેને આલો અસબાબ ઉપર તમામ;
નુજુલ ઉનપે રેહેમત હો હકી મુદામ. ૮
ઉનકા સતક ખાના હમીદ ફકીર;
ફ્રુઝખમે ઉસીકે વો હે દસ્તગીર.

સામ બાદ બોલું મેં દીગર બયાન;
બનાઉં ચંદ શેહેરમે હિંદી જબાન. ૧૦
હકીકતકુ જાહેર કરૂં મેં બયાન;
હીજાબે મિજાજકા બોલું બયાન. ૧૧
સુનાઊં મેં એક શેહેર સુરત અંદર;
જો બસતા તાપીકે કીનારે ઉપર. ૧૨
કિનારેપર શેહેર બસ્તા હે ખુબ;
આજબ વહાંકે લે ખું હેગા સા રૂપ. ૧૩
દો રસ્તે હવેલીયું કી હમેગી કતાર;
અજબ શેહેર બસ્તાહે જસું ગુલબહાર ૧૪
વરાં લોક આતે હે હરડારકે;
તરી ઓર ખુસ્કી દરીઆ પારકે. ૧૫
જો મકકા મદીના હો દેહા બંદર
તી જારતકુ આતે હે સુરત અંદર. ૧૬
કે મુખાવો જીહાવો થીના પટન;
ઉસે છોડકર વહાંકીયા હે વતન. ૧૭
કે પુરવ વ પછમ વ દખન તમામ;
કે દિલ્લી ઓર લાહોર કશ્મિર તમામ.૧૮
કેતે લોક તુર્કી ઓ રૂમી તમામ;
હે હિંદ સિંધ હાબારકે ભી જવાં. ૧૯
બહોત ખલક હે વહાં ગુજરાતકી;

હૈ એસી ખલક વહાં સોહર જાતકી. ૨૦
વતન છોડ અપના વહાં રેહ ગયે;
વો સુરત શહેરમેં સો જાહેર રહે. ૨૧
બિરાદર વ બહેનકુ ભી લેકે તઈ;
ગયે છોડ ફિર યાદ કરતે નહી. ૨૨
વતન-છોડ આ ના કીયા વહાં કરાર;
ભાઈ ઓર બેનુ સને દીલ ઉતાર. ૨૩
સુનો, યહાંસે બોહતું મેં હોકર બયાં
હકીકતકુ જાહેર કરૂં મેં અયા. ૨૪
બયાન આમ સુનો તુમ સબી કાન ધર;
હિંદુ બહોત બસતે હે સુરત અંદર. ૨૫
બડે માલદાર ઓર તુજાર હે;
કે ફિર ઓનો જમાનકે યાર હે. ૨૬
હુસેન ઓર તુ સો હૈ બેસુમાર;
જરીનેકે કપડે ગતે બીચ હાર. ૨૭
નાગર જાતમેં હૈ નિહાયદજમાલ;
ફુરાનકી તારાપતમેં રોશનહી લાલ. ૨૮
હિંદુકી ર મ હૈ બવકતે ફજર;
ન્હાનેકુ અતી હયે તાપીકે ઉપર ૨૯
ઉનુમેંશે એક નાજની ખુશ શીકલ;
નથી શાહેરમે કોઇ ઉસકી મીશાલ. ૩૦

જરીનુકે કપડે વો પોશાક પેહેન;
લટક નાર ચલતીથી જયુ હુર એન. ૩૧
પેશાનીકે ઉપરથી ઠીલા ધરે;
ઉસે દેખ ઉડતે જનાવર પડે. ૩૨
ચંદનકા ઉજાલા ઉસી પાસ ગોહન;
ડાલે અપને ગલેમેં વોહ મલા મોહન. ૩૩
દો લબ લાલ લાલીમેં લબરેજ થે;
ઓયા શાહેદોશ કરમે જથે. ૩૪
કે દંદાન ઊપર થે મોતી જડે;
ઉજાલા ઉસીકા જમીનપર પડે. ૩૫
અજબ શીરકે ઊપર બડે બાલ થે;
સુરત ગાલ ઊસકે અજબ ખાલ થે. ૩૬
ચસમ ઊસીકે થે રો આહુ મિશાલ,
લતાફતમે થી ખુબ સાહેબ જમાલ. ૩૭
પાઊં બીચ ઝાંઝરકી ઝમકાર થી;
ગુજર ઉસ્કે આગે ગીરફતાર થી. ૩૮
બરસ પાંજદાકી થી ઉસ્કી ઉપર,
જવાનો કે દીલમે થા ઉસ્કા ગુજર, ૩૯
નિકલ ધરસે જો આતી અગર;
કે જયું ચાંદ પુનમકા આવે નજર. ૪૦
સુદર નાજની જબ નિકલતીબહાર;

ઇશકબાજ ઉસપર થે કરતે નજાર. ૪૧
અજબ નાજની ખુબ સાહેબ હુશેન;
લટક કર ઊઠાતી વો અપના ચરન. ૪૨
નિજારૂ કે ખાતર જવાના નિકલ;
દેખે બહાર આકર સો ઊસ્કી શિકલ. ૪૩
કેતે બાગ બંદે વ બાંકે તમામ;
નજારૂંકુ આતે વહાં પર મુકામ. ૪૪
પઠાન એક વહાં દેહેલીસે આયા વહાં;
વો અજનાશ દીલીકી લાગા વહાં, ૪૫
સુબેદારકે વો શો ખીદમતમે આયે;
કીયા નજર સીરકાર સોગાત લાયે, ૪૬
ભી નવાબને ઉસ્કી તાજીમકી;
ઉતરનેકો જાગા સોતલીમ કી, ૪૭
પઠાનને જાય ઉસીકી તકરાર;
દો માહે ઉપર ચંદ રોજ સુમાર, ૪૮
વો રફતે ફજર શેર કરતા નિકલ;
કે કંઇ રોજ પીછે મિલી એક શિકલ, ૪૯
તભી ખાનને દિલમે યેહ કી ફીકર;
કે ન્હાનેકુ જાતી હય તાપી ઉપર, ૫૦
કસદ કરકે પીછે ઉસીકે ચલા;
ઉસી નાજનીસે નહિપે મીલા. ૫૧

ભી રસ્તેમેં વો નાજની ખુશ શિકલ;
ચલી આતી આશકકુ કરતી તકલ, ૫૨
વો પંજોંકો ઝમ ઝમ બજાતી ચલી;
વો આશકકે દિલકુ જલાતી ચલિ. ૫૩
પઠાન નાજનિ દેખ તાપી ઉપર;
અકલ હોશ ઉસકા ખોડા સરબસર, ૫૪
પાનિ પર વો કપડેં ઉતારન લગિ.
હુશન નાજ અપના બતાને લગિ ૫૫
ઊડણા સાડલા થા જો શિરપર જરિક;
જુદાકર બદનસે રખા બરજમિન, ૫૬
બિકમખા જો અતલાસકા કસકસ થા;
સિને પરસે કર દુર નિચે રખા, ૫૬
લિબાસ તન ઉપરસેં કિયા અબ જુદા
જમીન ઉપર દેખા જયુંકે ઉગા ચંદા, ૫૮
સિના થા ઉસિકા સો મખમલ મિશાલ;
ભી થા મખમલીં બીંચ સોનેકે બાલ, ૫૯
દોપિ સ્તાન સીને કે ગુલજાર થે;
જેશે બીંચ બાગુકે અનાર થે, ૬૦
વો અપને બદન શોભી કપડાં ઉતાર;
નૃગે શીર અપસકો કરીં એક બાર. ૬૧
નદી બીંચ જાકર નાહાને લગીં;

અપને શિરકે ખાલોં ભિગાને લગી, ૬૨
પઠાન દેખતે તલ મલાને લગા;
બિરહ બિચ દિલકું જલાને લગા, ૬૩
નદીકે ઊપર ખાન જાકર ખડા;
નજર નાજની પર નિગાશે ધરા, ૬૪
દેખા ખાન ઉસ્કા દિવાના હુવા;
અકલ હોશ ઊસ્કા રવાના હુયા, ૬૫
અકલકી શમાકુ પવન જબ લગ;
શમા ઊસ્કે હાથુમે રેહ નહિ સગા. ૬૬
અકલ આદમીકા સમેકે મિસલ;
કરે આદમીકુ ઇશક બે અકલ, ૬૭
દીવાના હુવા દેખ ઊસ્કા જમાલ;
ન દેખિ જગમે ઊસીકે મિશાલ, ૬૮
પઠાન અપના દિલમે કીયા યે ફિકર.
કે ઇશ નાજનીશે કરૂં કુછ હુનર, ૬૯
ઉસી વકત વો નાર નાહાકર ચલી;
અંદર ઉસ જવાનકે હુઈ તલમલી. ૭૦
ઊસી પાસ જાકર કીયા એ અરજ;
કે એ નાશની સુન તુ મેરી ગરજ. ૭૧
દરદ દિલકા મેરે સુનાઊં તુજે;
સીના ખોલ અપના બતાઊં તુજે. ૭૨

સભી દિલકી બાતાં કહું મેંયે તાલ;
કે અંયે નાજની તુ હે સાહેબ જમાલ. ૭૩
મેરા દિલ તેરે પર હુવા હે બવર;
તેરે બીન અકેલા મેં જાઊં કીધર, ૭૪
તુજે છોડ મુજકો તો જાના નહી,
મુજે દિલ લાગાના કિસીસે નહી. ૭૫
તુ હે કિશ કિ લડકી મુઝે દે બતા;
મેરા ઓર તેરા જી હુવા એ કથા, ૭૬
તુ હે શાહજાદી વયા હૈ પરી;
તેરી નેન દેખે મેં જાદુગારી. ૭૭
ઇસકકા તુ ડલી ગલે બીચ દામ;
અકલ હોશ મેરા ભુલાયા તમામ, ૭૮
કિયા દીલકુ મેરે તુજપર ફિદા;
પલક એક તુમસે ના હુગા જુદા, ૭૯
મેરા આજ તુજસે પડા કામ હે;
તેરા દેખના મુજકો આરામ હે, ૮૦
ગનીમત તેરા બોલના એક સૂખન;
તેરે બોનને પર ફિદા જાનો તન, ૮૧
હુવહુ ને બુલ બુલ તેરા બાગકા;
નીશાના હે દીલપર તેરે દાગકા ૮૨
યે સુન નાજની ને દીયા યુ જવાબ;

ગુસ્સે હોકે બોલી નબીશું શીતાબ. ૮૬

જવાબ નાજનીનો.

અરે તુરત તું જા ઇહાંથી પરો;
મુઆ તું ધુતારા મને ક્યાં મલ્યો. ૧
કે તેગબેગખાનને જો પડશે ખબર;
જાશે જીવ તારો ન રેહેશે વકર; ૨
તારો કેડો લેઇને જા તારે ઘરે;
ઇહાં નહીં કારજ તારો સરે. ૩
નિકલ જા ઈહાંથી મુવા તું તરક;
નહી તો નદીમાં તુ થાશે ગરક. ૪
મારો કેડ; મુક તું એ મુર્ખ પઠાન,
નહીંતો તારો જશે આજ પ્રાણ. ૫

શવાલ પઠાન.

પઠાનને કહા નાજનીકુ પુકાર;
તુઝે દેખકર મે હુવા બેકરાર. ૧
ગઇ જાન મેરી તેરે હાથમે;
લે જાઉંગા મેં તુઝકુ મે સાતમે. ૨
ન કર બહોત રૂસવાઇ અયે ગુલ બદન
ફીદા હેગા તુજપર મેરા જાનો તન. ૩
તેરે પાસ કરતાહું મેં ઇલ્તેમાસ;

ન કર મેહેર અપનેસે મુઝેકો નિરાસ. ૪
સીતાબીસે બોલો તત્ર એક સુખન;
કે મુઝે નીમ બીસમીલકું હોવે અમન. ૫

જવાબ નાજની.

કહું છું જવાદે તું ઈહાંથી પઠાન;
સમજ કેમ મેલો થયોછે અજાણ. ૧
જો તેગ બેગખાન છે શેહેરનો નવાબ;
લુટાવશે તુને ને કરસે ખરાબ. ૨
ગધેડે ચડાવી તુને મુકસે.
તારી મુછ તોડી મોંમાં થુંકસે. ૩
જગતમાં માન તારો રેહેષે નહી.
શિપાણો તને કોઇ કહેષે નહિ; ૪
તું ક્યાનો છે રહેવાશી મુ ખ પઠાણ;
જસે જીવ તારો ન રેહેસે પરાણ. ૫

શવાલ પઠાન.

ગુસ્સે હોકે બોલા ગજબષે પઠાન;
નહી જાણતી મુજ કુ તુ એ અજાણ, ૧
તુ ઉસ્કી હિમાયત મત મુઝે બતાય;
કે નવાબભી મુજકો હયે જાનતા. ૨
તુ બાતે જો કરતી સભી રડકી;

વો કયા પસ્મ તોડેગા મુજ ડાંડકી. ૩
મુજે જાન જાનેકી નહિં હે ફિકર;
યહાંસે લેજાઊંગા તુજકુ પકડ. ૪
તું સુન નાજની મુજકુ મરના કબુલ,
બિરાહસા જીંદગાની સો ભુલ, ૫
ખુદા અબ રખેગા સો મેરી શરમ;
તુ હોગા શીતાબીષે મુજપર કરમ, ૬
મેં આશક હુવાહું સો તેરે ઉપર;
ન જાઉંગા હરગીજ તુજે છોડકર. ૭

જવાબ નાજની.

કહ્યા નાજનીને અરે બે ખબર; ૧
તું ફોડીશ માથું હું જાઇશ ઘર.
મારો કેડો પકડીને જાઇછ કયા,
તેગબેગખાન છે જો સુબો યહાં. ૨
એવી વાત સાંભળશે અહિનો નવાબ.
તને લુટીને લેશે કરશે ખરાબ, ૩
મારા બાપ માને જો પડસે ખબર;
તુ થઇશ ભુંડો ઘણો બેવર. ૪

બાલ પઠાન.

સલક કર પુકારા તભોયું પઠાન;
સુનેગા અગર બાપ તેરા બયાન. ૧
સભી બાત કરી હે તુ નાજની.
હમારા ખુદા હે જો સાહેબ ધની, ૨
તેરે બાપકી હે બોહત બદ શીકલ;
અવલ દેખ ઉસ્કુ કરૂગા કતલ, ૩
અરે નાજની સુન તુ મેરા સવાલ;
તેરા બાપ તોડેગા બગલુંકા બાલ,
નહીં ડરતા તેરે બાપસે હું મે;
તેરા બાપ ન આપયા મુજ તાખતસે. ૫
ખુદાયે કયા હિંદ સો હે જુલ જલાલ;
ભરૂસા ઇસીકા મુજે કુલ હાલ, ૬
તવકલ મેરા હે ખુદાકે ઉપર.
ન જાઉંગા હરગીજ તૂઝે છોડકર, ૭
મગર છોડ ચલ અબ ચલાંશે સિતાબ;
ઇશક બીચ તેરે હુવાહુ ખરાબ. ૮
જલામત તુ આશકકુ અયે બેવફા;
જલાનમે આશકકુ કુચ નહી નફા. ૯
જલાયા જો લયલાને મુજનુકુ સુન;
તો લેલીત મજનુ હુવ એક તન. ૧૦
આખર લેકે લેલાકુ મજનુ ચલે,

કે માસુક લેલીસે મજનુ મિલે ૧૧
જેસે નુર ભાનુને મેહેની નવાલ;
મરે બાદ માશુક લેતા શાબાલ, ૧૨
મહમદ થા આરીફ ઓદ ઓર મુકીમઃ
મુકીમ ઓર આરીફ હુએ મુસ્તકીમ૧૩
ફના કર આપસકુ ફના કર ઉસે
બકા બીચ બાસીલ વે દોનુ હુવે. ૧૪
એસી બાન આશકને માસૂકકો;
પિલે હે વે આખર હમ આગોશહો. ૧૫
જલાનેમે આશકકુ હેગા અજબ;
એશા કયુ તું મુઝકો હે કરતી ખરાબ.
કે આખિરકે દીન પરસુ કર લે નજર;
સખત હે કિયામત તુ કિજીએ ફિકર.૧૭
કિયામત સબુકે ઉપર આયગી.
જહનમમે જાગાઓનુ પાયગી. ૧૮
જલગે જહનમમે સબ કાફરાં;
મુસલમાન જન્મમે પાવે અમાં. ૧૯
ઇસી વાસ્તે તુજકો કહેતાહુ મે;
મુશલમાન હોજા તુ દીલજાનરો. ૨૦
હુવાહુ દિવાના તેરી ચાલ પર;
નજર નાજની કર મેરે હાલ પર. ૨૧

તેરા બાગકા જો મેં બુલબુલ હુવા;
અકલ હોશ અપના રવાન હુવા. ૨૨
તેરે ગુલકી પોહોચી મગજમે હકારઃ
ફસા દામ તેરેમે એ એકબાર. ૨૩

જવાબ નાજની,

તું ઘેલો થયો છે એ મુરખ પઠન;
સમજ કેમ મેહેલી થયોછે અજાણ, ૧
મુરખ સુ તારી કરામતને;
બુરા કેમ કહો છો હિંદુ જાતને, ૨
હિંદુ જાતમાં છે શો મોટો ધરમ;
નાગર જાત છે બધામાં ઉતમ. ૩
ધરમ છે અમારો બધામાં સરસ.
મુરખા કેમ જાણોછો અમને નરસ. ૪

શવાલ પઠાન.

કહા તબ પઠાનને કે સુન નાજની;
કહુ મેં તુજકો સુન પદમની. ૧
તુમારા ધરમ હે સબુમેં ખરાબ.
જહનમમે તુજકુ સો હોગા અજબ. ૨
નાગર જાત હેગી બહોત બદશરમ;

કે બેટીપે લેતે હે દામોદીરમ, ૩
નહી કામ એસા મુસલમાનમે;
વો કરતેહે નેકી સો હર કામમ. ૪
કે દુનિવાંકી દોલત હે બરબાદ;
કે ઉકબાકી દોલત હે હમેશા કુસાદ. ૫
ભંવર હોકે તુજપર પો આયાહુમે.
તેરે પર શો માયા લગાયાહુ મે. ૬
સજન તેરા નેનુકી લાલી દેખે,
દિયા દીલમે તેરે સો હાથુમે ફેકે, ૭

જવાબ નાજની.

સુના નાજનોને યે દે કરકે કાન,
હયા મુકી ઘેલો થયોછે પઠાન. ૧
અરે ખાંન સાંભલ તૂ મહારી અરજ;
સને ાત છે યાકે બીજો મરજ, ૨
હકીમ છે શેહેરમ તબીબ પુછ તું.
એસડ દેશે તને સનેપાતનું. ૩
સાચી વાત કહૂંછું ચાલ્યો જાયરે;
નહીતો માથુ તારૂ ઉડી જાયરે, ૪
તુ ઘેહલો થયો છે ખરે બેઅકલ;
ફરીછે આજ તારી માથાની કલ, ૫

સવાલ પઠાન,

કહ્યા તબ પઠાનને સો હો બેહેજાબ;
ક્રિયા તેરી સોહોબતને મુઝકો ખરાબ, ૧
ગઇ પાસ તેરે હે મેરી અકલ;
અરે નાજની દેખ તેરી શિકલ, ૨
શિકલ દેખ તેરી મે બુલબુલ હુવા;
તેરે સાથ લાગી હે દીલકી મયા, ૩
જોબન આવે તુઝસે વો તદબીર કર;
આશક હોવે રાજીસો તકદીર કર, ૪
લીખા અજલમે વોહી હોવેગા;
જીયાદા ન કમ ઉસમે કુછ હોવેગા, ૫

જવાબ નાજની.

તેરે હાથ આવવાની હું તો નથી;
હું પુજું છું હનમાન મોટા જતી, ૧
તેતો લાજ રાખેછે માહારી ઘણી;
કે મહાદેવ જેવોછે માહારો ધણી, ૨
ન આવવાની હુંછુ તારા હાથમાં,
મુરખ જા તૂં આવ્યા તારી વાટમાં. ૩
તેને માટે કહુંછુ તને એક વાત;
ખરાબી ઉં ન કર પઠાન નેક જત, ૪

મારો સસરોજી છે ઘણું કામીયાબ;
તેને ગામ આખામાં કરશે ખરાબ. ૫

શવાલ પઠાન,

તુ બસ કર બાત અયે નાજની;
તેરે બાપ સસરાષે ડરતા નહી. ૧
તેરા બાપ સસરા ન યહાંકા નવાબ;
નહી ઉસમે તાકત કે બોલે જવાબ. ૨
અજાબ્બુશે ઉસ્કે મેં ડરતા નહી,
બિના મોત કોઇભી મરતા નહી, ૩
મરૂંગા અગર જો મેં કહી રજા,
વલેકીન તેરેસે ન હુંગા જુદા. ૪
મરૂંગા તો તુજ કોભી લેજાઉગા;
કે પનપારન હોકર સો જલ પાઊંગા. ૫
ઇશક બીચ મરના હે મુઝકો કબુલ;
તો આશકકા મતલબ શો હોવેહુસુલ. ૬
મરૂંગા જો તેરે ઇશકકે ભીતર,
તો હોગા મેરા કામ સબ બુબતર. ૭
મે પરવાના હું તુજ શમાંકે ઉપર,
શમાંકે ઉપર જાન દુગા મગર. ૮
તેરે પાસ મરના હે મુઝેકો સવાબ;
વયા તુજકુ યહાંશે લેજાઊગા સીતાબ, ૯

જવાબ નાજની.

અરે ખાન એવી ન કર વાતને;
ન કહે વાત એવી તુ કેસર કને. ૧
કેસર નામ ઉપરથી કેટલા જુવાન;
સુરત શેહેરમાંથી ગયા છે પસન. ૨
કેશરને તમે આજ જાવા દિયો,
દયા હોય દીલમાં તો સમજિયો. ૩
કેશરને જવા દે ને રાખો ભરમ;
નહીતો અમારો ન રેહેશે ધરમ. ૪

શવાલ પઠાન.

જાફરખાન બોલા તુ સુન અયે પરી;
તેરી બાત મુજકો લગી ખુશતરી. ૧
તેરા નામ કેશર સુના આજ મેં;
કે જાફર વ કેશર એક જાત હે. ૨
કહે વાહ વાહ નામ કેસર તેરા.
જાફરખાન હે નામ રોશન મેરા. ૩
કેસર જાફરાને દોનું એક હે;
તુમારા હમારા અશલ એક હે. ૪
ભલા આજ તુને બતાયા નિશાન;
તુમારા હમારા દશામ એક જાન, ૫
મેરે સાથ અબ તુમ સિતાબી ચલો;

કમરા મકી તૂમ ન ઝેવટ કરો. ૬
કસમ ખાકે પેચા હે તમ હાથકુ;
હશે તરફ અપને સુનો બાતકુ. ૭
કેશર જાફરાની ગુલે શેલઉજાર,
ગલે બીચ રખુંગા કરકે સિનગાર. ૮
સદા મેરે દિલકા તૂ દિલદાર યાર,
અરે જાફરાની ગુલે ગુલહાર. ૯

જવાબ નાજની,

સમો રાખ મુરખ તારા હાથને;
આભડછેટ લાગેછે અમ જાતને, ૧
તારી પુન મેલુ છુ હું આજથી;
નહાવા ન આવુ બોહીવુ લાજથી. ૨
લાગે લાજ મુને એવી વાતમાં;
આલક છુ કુંવારી જાતમાં. ૩

શવાલ પઠાન,

કહા તબ પઠાનને કે સુન નાર પર;
કીસી તોરે દિલમે નંઝર તું ફિકર. ૧
નાહનેકું આવે હે તેરા બલા;
કે બીચ હે તુજકુ નાહાનાં ભલા, ૨
ખાસી મોહોલ મેરીને ખાસે હરમ,
નીલાવે તુજે અબ કરકે ગરમ, ૩

વોહિ ભરકે પાના નિલાવે તુજે;
જુલેમં બિઠાકર ઝુલાવે તૂઝે. ૪
કે હોજ વાડી હે મેરે મોહોલમં;
દેખો બાગ બાડી શો ખુશ હાલમે, ૫
વહાં ઘરમં લોંડી સુનો ચાર હે;
સદ; તેરી ખીજમતમેં હાજર રહે. ૬

જવાબ નાજની

બળે તારી લોંડી બળે તારૂં ઘર;
અકરમી મુવા તુ અરે બે ખબર. ૧
બળે તારો ઝુલોને બળે તારો હરમ;
મુકી લાજ તેં તો મુવા બે શરમ ૨
લોંડી હરમ તારો બતા ન પઠાન;
મારો કેડો મેલી દે એ બદગુમાન. ૩
નાગર જાતમાંહે એવી શરમ,
નદીમાંહે નાહાવાનો મોટો ધરમ. ૪
નદીમાં નહાવાને હું આવતી,
વિઘન પડશે સાથે હું ન જાણતી, ૫
કુંવારી છું બાળક વરસ બારની;
કબીલામાં છું મોટા ઘરબારની. ૬

સવાલ પઠાન,

કબીલા તેરાં મત મુઝે બતા;

નાગર જાતશે કયા પશામ તુટતા, ૧
હજરોંમેં બસ હું મે એકલા પઠાન;
પલક મારનેમ ઉડદુ નિશાન. ૨
કતલ કરકે ઉનકે પીછે મેં મરૂ;
મેં મરનેકુ આયા અભી કયાં ડરૂ. ૩
એસી જાંપ મરના મુઝે હે કબુલ;
કયા ઇશક તેરેને મુજકુ મલુલ, ૪
યાકીન મુજે હરગીજ ન છોડું તુજે;
તેરે સાથ મરના સો હોગા મુઝે ૫

જવાબ નાજનીનો.

હરી નાથ પ્રભુ છે વ.કો પઠાન,
કમરમાં કટારી ખભે છે કમાન, ૧
ધરમનાથ મહાદેવ આશાપુરી;
વિપત પડશે એવું હું ના જાણુતી, ૨
અરે ખાન સાંભલ તું માહારો જીકર;
મેં પુજયા છે દેવે ને મોટા પથ્થર, ૩
તેણે લ.જ રાખી છે મારી ઘણી;
વિપતથી મુકાવે એવા છે ધણી, ૪
એવી વાત જાણી તું શુ ચવશે;
માથુ તારૂ પલકમાં કપાઈ જશે, ૫
તેને માટે કહુ મુજને મુક તું;

એવાં કામ ભુંડાથી ચુક તું. ૬

શવાલ પઠાન.

દિયા તબ પઠાનને સો યું કર જવાબ,
હિંદુકુ મુસલમાન કરના શવાબ ૧
સીતાબીશે કલમાં નબીકા કહો;
ફરામોશ દિલમેં જરા ના રહો. ૨
મુસલમાન જો હોવે તો પાવે સરક;
કુફર છોડ આવે નબીકે તરફ. ૩
તેરે બાપ સસરેકી મત કર;
મેર ઘરકી અંદર તુ મેલા અયેશ કર.

જવાબ નાગની.

નાગરની જો હું છું અબેલી માહુન;
મુશમાન તમે છો દેયાના કહુન. ૧
અકલ હોશ તમમાં એ દેખી ધણી;
તમછો મોટાને હું છું નાની. ૨
ફીદા છે તારા પર એ મારો પરાન;
કરૂં આજ ખુરબાન મારો જીવજાન. ૩
કબીલા કુટુંબથી હું નોખી પડી;
આપો મને દિલથા હવે દિલબરી. ૪
અરે ખાન સાંભલ તૂં માહારી અરજ;
પછે આસ્તરી તુજ ન કરના ગરજ. ૫

એવી વાતનો તમે કોલ દીયો;
તો કુરબાન છે તમપર મારો જીવો. ૬

શવાલ પઠાન.

કહા તબ પઠાનને કે લે કોલ તુ.
સિતાબીસે કલમાં આમી બોલ તુ. ૧
તેરી બાત મુજકુ રભી હે કબુલ,
વ નીયત તેરીકુ ન જાઉંગા ભુલ, ૨
કસમ મુઝકુ ઉસ્ક જો વાહીદ ખુદા;
હુજે ઊનકુ હે જો નબી મુસ્તફા. ૩
મે બિનતુજ કીસીસે ન યારી કરૂં.
તેરી યાદ દીલમે હમેશાં ધરૂ. ૪
કીયા કોલ હરગીઝ પીછે ન ફીરૂં:
ખુદાઓર નબીસે હમેશાં ડરૂં ૫
જીને અરસ કુરસી સીતારે કરે;
બનાકર ઉનુમે વેસારે જડે, ૬
ઉસીકે મં ફ માનસે ન ફરૂં;
મે નામે ખુદાપર કુરબાન હું, ૭
યહી બાત સુન નાજની ખુશ હુઇ;
મીયાં તારી ઊપર હુંજ મુઇ, ૮
તમારી એ ચાદર ઓઢડો મુને;

મંગાવી ડોલા ને બેસાડો મુને. ૯
મુસલમાન મને કરો આજ તુમ;
મેલ્યો આજથી મેં મારો ધરમ. ૧૦
તમારા મુલાંને તેડાવો તમે;
મુસલમાની શરતુ બતાવો મને, ૧૧
પઠાનને એક વહી હબસી ગુલામ;
સુતો તુમકે ઉસ્કા થા યાકુત નામ, ૧૨
પઠાનને સો યાકુતકુ યું કહા;
સીતાબીસે આખુનજીકો બુલા; ૧૩
કહો જાકે આખુનજીકો સલામ,
બજા અરજ કરના એ મેરા તમામ. ૧૪
જો તારાખ રમજાનકી થી બીસમી.
વો થી નેક શાયત સુનો એક દીન. ૧૫
એ હામીદ બસ તુતો બકવા ન કર,
પુરા કરકે તું કિસ્સા અભી જુદતર. ૧૬
ન કર ઉસ્કે આગે જરા તું કલામ ;
નબીપર તુમ બનો દરૂદો શલામ, ૧૭
વો હમિદકી કછમેં સુનો જાદ બુન,
વો ઉસ્કી સો અંજારમે બસ્કે ઘુમ ૧૮

કિસ્સો નાજની પઠાનનો તમામ પુરો.

સમાપ્ત.

जाहेर खबर.

આ ચોપડી તથા બીજાં દરેક જાતનાં પુસ્તકો, અમદાવાદ સમાચાર છાપખાના માં મળશે તથા સદેવંત શાવળીંગી આડ ભજની રશીક વારતા દુહા-ચોપાઇ સાથે.